

Nyhetsbrev

Undervisningssykehjemmet og Senter for aldersforskning i Tromsø. Nr. 3 - 2005

I dette nyhetsbrevet:

- "God eldreomsorg!" ved Arnfinn Andersen

- Minnerommet blir til
- Pris for beste presentasjon til Toril Agnete Larsen
- Videreutdanning i smerte og smertelindring

Orienteringer:

- Møte med Sosial- og helsedirektoratet 25.mai
- Fagkonferanse om kvalitet i pleie- og omsorgstjenester
- Opplæring på Kroken sykehjem
- den 8. nasjonale konferanse om eldre

Redaksjon og foto:
Pål Vegar Storeheier,
Kirsti Hagen og
Toril B. Mobakken

GOD ELDREOMSORG!

Arnfinn Andersen, dekan Avdeling for helsefag, Høgskolen i Tromsø

Det er mindre enn 3 måneder igjen til neste Stortingsvalg. Skal de som råder grunnen få fortsette eller skal de rød/grønne få slippe til. Det synes å være valget. Eldreomsorg har vært et sentralt tema ved de siste valgene både sentralt og lokalt. Ingenting tyder på at det ikke vil bli slik også. La oss derfor bidra til at det settes fokus på de eldres livsvilkår og helsetjenesten i det kommende valg.

Noen vil kanskje hevde at eldreomsorg har vært prioritert lenge nok. I nyhetene har det den siste tiden vært oppslag om at det brukes nok penger på eldreomsorg. Nå må andre få sin del av kaka. Jeg vil hevde at kaka er stor nok for flere gode formål, så la oss ikke ledes inn i fristelsen til å sette svake grupper opp mot hverandre. En bedre eldreomsorg må og trenger ikke gå ut over en satsing på barn og unge eller en satsing på skolen.

Mye er gjort innenfor dette feltet de siste årene – det er bygd nye sykehjem og omsorgsboliger og standarden på institusjonene er blitt bedre. Likevel leser vi om ferdigbehandlede eldre som ikke kan skrives ut fra sykehus fordi kommunen(e) ikke har tilbud til dem. Historiene om de som venter på plass er mange, og familier opplever dette på kroppen daglig. Både politikere og andre har godt av å få kunnskap om hvordan det oppleves å være en av eller pårørende til en som er i veien.

Det fortelles også historier om nedskjæringer i omsorgstilbudet – enten som færre timer hjemmehjelp, reduserte dagtilbud, manglende avlastningsplasser og til omsorg i institusjon. I Dagbladet 15. mai i år spurte Freddy Fjellheim i et debattinnlegg: "Hvorfor tilbyr vi våre eldre den dårligste tiden?" Han sier videre;

"I samfunn som setter velstand foran verdighet vil sannsynligvis behandling av gamle bli en målestokk for graden av sivilisasjon"

Sakene, som med jevne mellomrom slås opp i media, om omsorgssvikt av eldre beskriver en sivilisasjon, som vi etter min mening ikke bør være stolt av. Fortellingene er knyttet til kvaliteten på tjenesten mer enn kvantiteten – og de handler gjerne om hvordan de eldre opplever forholdene. Så spørsmålet som kan stilles er: Opplever alle de som er mottakere av den tjenesten vi gir at de har et verdig liv?

Til de som mener vi må kunne effektivisere tjenesten mer – få mer for hver krone vil jeg si; Vi kan ikke effektivisere oss til mer tid, eller som Fjellheim sa i tidligere nevnte debattinnlegg; "Vi kan ikke kjøpe oss fri fra spørsmålet om verdighet". Appellen blir at vi ikke må akseptere politikernes mangel på handlekraft og visjoner når det

Arnfinn Andersen

gjelder eldreomsorg, og vi må ikke akseptere at ansatte presses til å gå på akkord med etisk standard og kunnskapene fra sin utdanning.

Arbeid med eldre, spesielt i sykehjem, har lavstatus for mange helsearbeidere. Vi har en lang vei å gå i mange fagmiljø, MEN i Tromsø er vi så heldige at vi har et Undervisningssykehjem – Kroken sykehjem. Dette er et samarbeidsprosjekt der Høgskolen, Universitetet og Universitetssykehuset deltar sammen med Tromsø kommune og den videregående skole. Her møtes helsearbeidere under utdanning, og her skjer det forskning og utviklingsarbeid. I samarbeid med Universitetet har Høgskolen fått en stipendiat som skal gjøre sin doktorgrad med utgangspunkt i dette sykehjemmet. Det er innledet samarbeid med sykehjemmet i Karasjok og det er knyttet kontakter til flere sykehjem i landsdelen. Flere spennende prosjekter er på gang. Mulighetene er gode for at det her kan utvikles kunnskap som vil få betydning for hvordan helsetjenesten til eldre kan utvikles. Min visjon er at denne muligheten utnyttes til å heve kvaliteten på tjenestetilbudet. Måtte vi ha vett og forstand til å utnytte denne muligheten, og måtte politikerne ha mot og vilje til å gi rammer som gjør det mulig å få til en god eldreomsorg.

Minnerommet blir til

Flere avdelinger på Kroken sykehjem har gamle gjenstander i et skap eller på en hylle lett tilgjengelig i det daglige. Det var likevel behov for et eget minnerom for å kunne trekke seg tilbake med en mindre gruppe pasienter. Dette for å kunne ha aktiviteter knyttet til reminisens/minner, sanggruppe eller lesegrupper. Det var også behov for et rom der pårørende kunne få overnatte eller ha samtaler med personalert eller sine slektninger utenom avdelingen.

Enhetsleder Eva T. Olsen lot oss få disponere et stort kontor og det har vi innredet til både minnerom og pårønderom. Det er flere som har bidratt til at dette rommet etter hvert har blitt riktig så trivelig. Vi ønsket å innrede rommet med utstyr fra perioden 1950-60. Både brukbutikken på Skansen og på fyllinga i Tromsdalen har de vært svært behjelpelig med utstyr til rommet.

Jorunn Amundsen og Gerda Konst syr gardiner.

De ansatte har også kommet med gamle ukeblader og golvtepper som de har hatt liggende. En liten notis i byrunden ga også resultat. Gardiner ble sydd etter arbeidstid med hjelp av kontorpersonalet på sykehjemmet. Rommet er allerede tatt i bruk av både pårørende og pasienter. Selv om litt arbeid gjenstår før man også kan koke seg kaffe på gammelkjelen, så er rommet i bruk og trivselen upåklagelig.

Ord for måneden:

**"Oppfør deg slik at andre har lyst til
å være sammen med deg."**

Peter F. Hjort

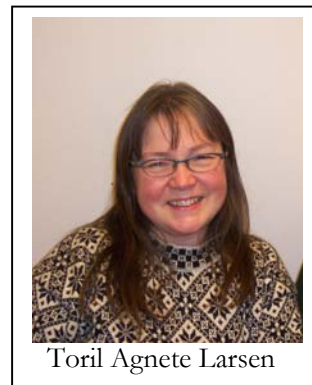
Pris for beste presentasjon til Toril Agnete Larsen

ALDRING OG HELSE – den første norske kongress i geriatri.

Den første norske kongress i geriatri ble avholdt i Oslo 25. og 26. april 2005 med rundt 330 deltakere fra hele landet. Programmet besto av fem sesjoner om temaene Delirium, Demens, Polyfarmasi, Fall og Geriatiske helsetjenester. I tillegg var det satt av tid for Frie foredrag, og 14 forskjellige foredrag ble presentert.

Liv Berit Knudsen og Toril Agnete Larsen (tidligere prosjektledere i Undervisningssykehjemsprosjektet(USP)) fikk antatt to frie foredrag;

1) *Fjernt, men likevel nært? Når atferd oppleves vanskelig, og avstanden til fagkompetansen er stor – er det mulig å ta i bruk IKT løsninger i veiledning?* og
2) *Frie midler – en modell som fremmer fagutvikling i sykehjemmet og bidrar til å heve geriatriisk kompetanse hos ansatte?* De to frie foredragene var skrevet på bakgrunn av deres arbeid i USP.

Toril Agnete Larsen

Norsk geriatriisk forening delte ut to priser for beste presentasjon av frie foredrag på kongressen. Toril Agnete Larsen fikk en av prisene, et diplom og kr 2500,-. Undervisningssykehjemmet gratulerer!

Videreutdanning i smerte og smertelindring

Monica S. Eriksen er 42 år og sykepleier. Hun var ferdig med sin grunnutdanning i 2003 og begynte da på Kroken sykehjem, avdeling Nerstranda. I disse dager er hun ferdig uteksaminert sykepleier med videreutdanning i smerte og smertelindring. En spenstig dame som har gjennomført videreutdanning ved siden av jobb og familie.

Det er Høgskolen i Finnmark som tilbyr denne videreutdanning. I dagens spesialiserte helsetjenste er det et økende behov for spesialkompetanse og tilbud om etter- og videreutdanning innen ulike felt av helsetjenesten. Pasienter med ulike smertetilstander trenger utredning, veiledning, opplæring og omsorg av helsepersonell med høy kompetanse innen smertebehandling. Det er i dag få tilbud på videreutdanningsnivå innen smerte og smertelindrende behandling ved helsefaghøgskoler i Norge.

Monica S. Eriksen

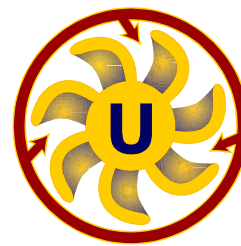
Dette studiet har et omfang på 30 studiepoeng, og gjennomføres som et deltidsstudie over to semestre. Utdanningen tar opp smertebehandling til barn, voksne og gamle, både akutte og kroniske smerter. Studiet har hatt samlinger i Tromsø, og det er lagt vekt på fleksible læringsformer. En forutsetning her er at studentene har hatt tilgang til PC med internettilgang og E-mail. Studentveiledning er gjennomført ved å benytte videokonferanse. Monica har derfor benyttet utstyret som allerede finnes på Kroken sykehjem.

Monica ble gjort oppmerksom på denne utdanningen gjennom en arbeidkollega. Hun startet opp fordi hun som sykepleier daglig møter problemstillinger relatert til smerte og smertelindring til gamle, syke i sykehjem. Monica påpeker at det er et stort behov for økt kompetanse relatert til smertebehandling innen eldreomsorgen. I sykehjem har mellom 70 og 80 % hukommelsessvikt i større eller mindre grad. Mange kan ikke uttrykke seg verbalt og kan derfor ikke beskrive egne symptomer. Monica påpeker at en vesentlig oppgave for sykepleiere derfor blir å tolke de signalene som pasienten gir. Smerte fører til angst og Monica sier videre at en viktig oppgave for helsepersonell er å legge til rette for trygghet og en må forstå hva som skjer med kroppen når pasienten har smerte. Sykepleiere må ikke være redd når pasienten har vondt, men tørre å stå i slike vanskelige situasjoner. Det finnes lite litteratur om smerte og smertelindring til gamle.

Monica vil sterkt anbefale andre å gjennomføre denne videreutdanningen, og hun påpeker at det er viktig at arbeidsgiver legger forholdene til rette for at ansatte kan gjennomføre relevant videreutdanning slik som hun har fått anledning til. USH ønsker henne lykke til videre!

Orienteringer

Møte med Sosial- og helsedirektoratet 25. mai i Oslo om samhandling og kompetanseoverføring mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten. Undervisningssykehjemmet i Tromsø var representert ved Marit Lind og Unni Ringberg fra Universitetssykehuset i Nord Norge og Jan Hugo Hermansen og Kirsti Hagen fra Undervisningssykehjemmet / Tromsø kommune. Årets "Det nytter pris" prosjekt ble presentert. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Ullevål universitetssykehus og 10 sykehjem i Oslo. Hovedinnholdet i prosjektet er samarbeid mellom sykepleiere på sykehjem og sykehus. Sykepleiere fra sykehuset drar til sykehjemmet for å bistå med hjelp til alvorlig syke pasienter på sykehjem, slik at unødige sykehusinnleggelser kan forhindres. Alle undervisningssykehjemmene deltok på dette møtet og fikk høre om et spennende samarbeid på tvers av forvaltningsnivåene.

Opplæring til pleieassistenter og ferievikarer Denne gruppen tilbys en grunnopplæring på 6 timer over tema som hygiene, spisesituasjon, taushetsplikt, kommunikasjon, stell av den syke / gamle og forflytning. Opplæringen vil foregå i slutten av juni med lokale forelesere.

Fagdag for sykepleiere/vernepleiere på Kroken sykehjem og Omsorgstjenesten Jadeveien gjennomføres 13. september. Tema i år er alderspsykiatri. Vi har fått leder for videreutdanningen i Eldreomsorg i Tromsø, Anne-Margrethe Støback og avdelingsleder Margit Måsø på Alderspsykiatrisk avdeling på Åsgård til å være forelesere denne dag. Sykepleiere / vernepleiere på sykehjem i Tromsø vil bli invitert til å delta på denne fagdagen.

Den 8. nasjonale konferansen om eldre, avholdes 21.-22. november. Årets konferanse skal fokusere på temaet: "Beinskjørhet og fysisk fostring".

2 dagers fagkonferanse om kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen i Troms arrangerer 2 dagers fagkonferanse 10. og 11. oktober i Tromsø knyttet til KVALITET I PLEIE- OG OMSORGSTJENESTEN. Målgruppen er primært ledere i kommunenes helse- og sosialtjeneste. Helse- og omsorgsministeren er invitert til å åpne og forelese på konferansen. Konferansen tar mål av seg til å få presentert den nye stortingsmeldingen, tidligere sosialminister Wenche Fogn Sellæg vil ta for seg problematikk knyttet til oppgavefordelingen mellom kommunene og spesialisttjenesten, og dr. polit/forsker ved Fafo vil innlede om økt individualisering er en trussel mot familieomsorgen. Videre vil KS presentere arbeidet i effektiviseringsnettverkene, direktoratet vil peke på utfordringer i arbeidet med Rekrutteringsplanen og vi vil få innlegg fra flere kommuner.

Vi oppfordrer aktuelle deltakere til å sette av tid til denne viktige konferansen. Fylkesmannen vil dekke hoveddelen av utgiftene ved deltakelse.

Slik når du de ansvarlige i SAT og USH

Ansvarlige ved SAT:

Daglig leder Pål Vegar Storeheier. Adresse: Senter for Aldersforskning i Tromsø, Forskningsparken, 9294 Tromsø. Telefon: 776 46940 / 414 41306 e-post: sat@fagmed.uit.no. SAT sin hjemmeside er: <http://uit.no/172/>

Ansvarlige ved USH Tromsø:

Kontoret til USH er i andre etasje på Kroken sykehjem. Vi har telefonnummer; 77 67 28 50 og 77 75 73 47. Der kan medarbeiderne treffes. Undervisningssykehjemets e-postadresse er: uspkrok@start.no. Leder; Kirsti Hagen, treffes på telefon 77 67 28 50 og 77 75 73 47, e-post; kirsti.hagen@tromso.kommune.no Fagutviklingssykepleier Toril Bülow Mobakken; treffes på telefon: 77 75 73 46 og 48 03 45 99, e-post: toril.b.mobakken@tromso.kommune.no